

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GROTE GETUIGE

toneelspel in drie bedrijven

door

Edmond Lauwaet

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2011

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste NEGEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuude, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de gekende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE GROTE GETUIGE* op te voeren moet de naam van auteur *EDMOND LAUWAET* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© Toneelfonds J. Janssens/Edmond Lauwaet
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES:

BETTEKE, gewezen boerin op "Heihof". Ongeveer 60 jaar. Eenvoudig en hartelijk. Een en al de "moeder", zowel in vreugde als in leed.

KAATJE, de jongste dochter. Iets schuchter, doch eerlijk en gevoelige natuur. Iets impulsief. Steeds eenvoudig in houding, kleding en gebaren. Ongeveer 24 jaar in I.

GILDA, de oudste dochter. Paar jaar ouder dan KAAATJE. Eigenzinnig en zelfzuchtig karakter. Een mooi meisje aonder hart; speculerend op haar schoonheid. Berekend en sluw. Geëvolueerd in III.

TANTE MIES. Zuster van de overleden boer. 55 jaar. 'n Gouden hart onder een ruwe, soms zéér ruwe schors. Zet haar woorden steeds kracht bij door levendige gebaren, vooral door af en toe een forse schouderruk. Gaat steeds aale omwegen vermijnd, recht op haar doel af.

LIEVA, vriendin en laater schoonzus van KAAATJE. Verpleegster vanaf II. Net meisje, een en al toewijding; begrijpend en zalvend waar er nood aan is. Kaatje's ouderdom.

denise, "schoonmoeder" van GILDA. Stijf, voornaam maar koud. Type van 'n "dame" uit de hogere standing. Mist echter elke christelijke levensopvatting. 50 jaar.

MYRIAM, haar dochter. Ongeveer 20 jaar. Lui en verwend. Opvallend gekleed en geschminkt. Ontevreden en kregelig. Kent als levensideaal alleen maar genieten.

MIA, kamermeisje. Ongeveer 25 jaar. Niet op d'r tong gevallen...

LEA, tweede kamermeisje. 20jaar. Schuchter.

"DE GROTE GETUIGE" speelt hedendaags. Eerste bedrijf op "Heihof". Het tweede enkele jaren later, ten huize van Gilda. Derde bedrijf 'n drietal weken na het tweede en weer op "Heihof".

"DE GROTE GETUIGE" is een stuk dat angstvallend rekent op een prima regie en een perfecte rolbeleving...

EERSTE BEDRIJF

In de woonkamer van „Heihof”. Geen luxe, maar alles kraaknet; men merkt de zorgzame vrouwelijke hand. Achtergrond: uitgang naar buiten; langs beide zijden van de deur een venster met keurige gordijntjes. Eenvoudig doch net schouwkleedje met kruisbeeld. Op de hoek de foto van Toon van Dorpe (de vader) met 'n paar bloemen in 'n klein vaasje. Verder de gewone meubelen van een woonkamer. Wandversiering naar keuze, doch steeds sober en smaakvol.

Bij het opgaan van het doek staat KAATJE vooraan links en leest 'n brief. LIEVA, 'n vriendin, zit aan tafel neer en ziet glimlachend naar Kaatje op.

KAATJE (na lezing vouwt ze de brief dicht; in gedachten verdiept schuift ze hem in de omslag en drukt die dan tegen zich aan).

LIEVA (steeds glimlachend). Wel, Kaatje?

KAA'TJE (schrikt op en ziet Lieva verward aan). O... eh... Ik weet niet... het komt zo onverwacht... (ziet naar de grond) Je... je broer is gek.

LIEVA (lacht). Dat is hij... (knikt) Getikt. Heb ik hem ook al gezegd. Maar hij wou nu stellig dat IK je die brief brengen zou... Weet je wel, Kaatje... hij is vreselijk schuchter... Schrijven kan hij het best, maar... zeggen? (lacht weer) Maar IK heb hem reeds lang door. Toen je zondag laatst bij ons was, heeft hij geen oog van je weggeslagen enne... wat jou betreft, jij hebt mij ook niet veel bliken gegund.

KAATJE (tekent kringetjes met de voet op de grond). Toe nou... Dat denk je maar.

LIEVA (*ondeugend*). Goed, best. Dat denk ik maar. 'n Mens kan zich verglijven, niet? (*maakt aanstalten om te gaan*) Zo, Kaatje. Mijn boodschap is afgelopen.

KAATJE (*zoekt aandringend*). Toe, Lieva, blijf nog wat...?

LIEVA. 't Zou wat... Mijn broer loopt vast te bibberen van ongeduld...

KAATJE (*lacht bedeesd*). Je... je kan hem tóch nog niets zeggen...

LIEVA. Denk je? Nou ik zég hem: ZE heeft gezegd: (*met nadruk*) Je broer is gek. 'k Lach me vast 'n aap om zijn gezicht.

KAATJE (*warm*). Nee... dat mag je niet doen...

LIEVA (*in schijn verwonderd*). Hier zo?? Dat zei je toch?

KAATJE (*zacht en bedeesd*). Ik... ik bedoelde... Je broer is is... een lieve gek.

LIEVA (*ziet Kaatje een poos warm aan; stapt er dan op af en geeft haar twee klinkende zoenen*) Daar. En jij bent... Nou, ik weet niet precies wat je bent... Maar IK ben gelukkig. En ik ben het heus niet alleen. De rest vechten jullie dan maar samen uit.

KAATJE (*gaat neerzitten en grijpt Lieva's handen, over de tafel heen*). Ja.... ik wil het je niet verbergen, Lieva... Ik hou echt veel van Gerd... (*buigt het hoofd*). Maar er is anders zoveel dat me drukt en... pijn doet.

LIEVA (*knikt, na 'n poos, zacht vragend*). Gilda?

KAATJE (*buigt het hoofd nog dieper en knikt*).

LIEVA (*zalvend*). Kom, Kaatje... misschien is het toch niet zô erg...

KAATJE (*innig en zacht*). Dat is het wel, Lieva... en moeder... (*haar lippen trillen*)... moeder lijdt er zo vreselijk onder... (*het is 'n poos stil*) Se-

dert vader naar 't kerkhof gedragen werd, is Gilda 'n gans andere geworden.

LIEVA (*zacht*). Inderdaad... dat is zo... Hoewel ze vroeger toch nimmer erg ingenomen was met de meisjes van 't dorp...

KAATJE (*in 'n snik*). Ze kan zo vreselijk hard en brutaal zijn met moeder en met mij... En geheimzinnig dat ze doet... Ik weet zeker dat ze wat verbergt voor ons... Soms zit ze uren aan een stuk voor zich uit te staren, zonder één enkel woord te spreken en met 'n harde, bittere trek om de mond...

LIEVA (*meevoelend*). Kaatje toch...

KAATJE (*ziet even om zich heen*). Jij mag het weten, Lieva... De stad en haar hoogmoed zullen haar ten onder brengen... Ze is mooi... veel mooier dan ik... en ze wèét dat ze mooi is...

LIEVA (*drukt Kaatjes handen*). En toch wou ik hâar niet graag als zusje krijgen, Kaatje...

KAATJE (*schudt het hoofd*). Moeder heeft zich steeds tegen haar plan van in de stad te gaan werken verzet. Maar het mocht niet baten. Ze dreef haar wil door. Ze heeft geen hart...

LIEVA. Toch is ze verloofd met...

KAATJE. Dat is het juist... Ze is verloofd met de zoon van haar patroon... 'n Hoogmoedige rijke familie, die met weerzin op Gilda's familie neerblijkt...

LIEVA. Nee toch? Was ze met hem reeds hier?

KAATJE: Een enkele keer... Maar toen heb ik genoeg gezien. Ook zijn zuster was er bij... Myriam heet ze... Ze was prachtig gekleed... Gilda ook... Ik weet niet hoeveel japonnen hij haar reeds cadeau gedaan heeft. Ze heeft zijn hoofd totaal op hol gebracht. Maar ik weet zeker... écht lief heeft ze hem niet... Ze wéét wat ze wil en langs hém om wil ze dat bereiken.

LIEVA. Ten koste misschien van haar eigen geluk.

KAATJE. Maar vooral ten koste van het geluk van moeder, Lieva... *(poos)* Het ergste is, wanneer moeder haar vraagt, of ze échte trouwplannen heeft, dat ze dan uitvaart en moeder afsnauwt... *(brengt de handen voor het gelaat)* Zo... kan het toch niet verder... Ik heb de indruk dat ons iets vreselijks boven 't hoofd hangt, Lieva... *(snikt)*

LIEVA *(bedarend)* Toe nou, Kaatje, wees maar stil en blijf dapper... Denk er aan, dat jij zelf echt en diep wordt bemind en, wat er ook gebeuren zou, dat je nimmer alleen zal staan om je last te dragen. *(zacht en aandringend)* Geloof je dat?

KAATJE *(ziet door haar tranen heen naar Lieva op en glimlacht flauwtjes)*. Ik dank je, Lieva...

LIEVA. En nu moet ik er beslist uit, Kaatje. Beloof me moed te hebben en het hoofd rechtop te houden. *(staat recht en reikt beide handen)*

KAATJE *(drukt die zwijsend en legt even het hoofd op Lieva's schouder)*

LIEVA *(na 'n poos)*. Beloofd, Kaatje?

KAATJE *(knikt)*. Ik zal mijn best doen...

LIEVA *(glimlachend)*. En als het je té sterk wordt, dan kom je maar even naar ons toe... Je zal er welkom zijn... zéér welkom.

KAATJE *(knikt; zacht bedeesd)*. Wil je voor mij... eh... Gerd groeten?

LIEVA. Dat zal ik. Maar dat moet je zo spoedig mogelijk ook zélf doen. En... *(ondeugend)* ... je moet hem eh... „goed” groeten... Ik weet... daar houdt hij van... *(knikt haar glimlachend en be-moedigend toe en gaat dan)*

KAATJE *(ziet haar in de deuropening na en wuift haar na 'n poosje toe. Dan sluit ze traag en in gedachten de deur; komt naar het toneelmidden toe. Neemt terug de brief; gaat aan tafel neerzitten en met beide handen aan het hoofd leest en herleest ze het schrijven van Gerd...)*

BETTEKE (*Kaatjes en Gilda's moeder; op in achtergrond; draagt korfje*). Eindelijk ben ik er, Kaatje. Je niet te erg verveeld?

KAATJE (*vouwt de brief snel dicht; iets verward*). O... was me dat schrikken. Nee hoor, moeder... Lieva Leemans is net weggegaan.

BETTEKE. Ja, ik ontmoette haar. (*ze bergt intussen de meegebrachte waren hier en daar op*) Enne... jullie hebben fijntjes gebabbeld?... Goed zo. (*werkt immer door en ziet dus Kaatje niét aan*)

KAATJE (*staat een weinig afgewend, knikt en bijt zich in de onderlip*).

BETTEKE (*steeds bedrijvig*). Ik mag haar wel, die Lieva... 'n Gouden hartje.

KAATJE: (*knikt en aarzelt blijkbaar haar moeder in vertrouwen te nemen*).

BETTEKE (*ziet Kaatje ten slotte aan en onmiddellijk merkt ze dat er wat schort*). Nou, nou meisje... wat scheelt er aan?

KAATJE (*zeer verward*). Moeder... ik... ik...

BETTEKE (*nadert bezorgd en neemt Kaatjes hand in de hare*). Zeg maar, kind. Als je wat op 't hart hebt... je moeder luistert en zal je helpen.

KAATJE (*slaat plots beide armen om moeders hals heen en dringt zich tegen haar aan*).

BETTEKE (*moederlijk*). Ja, ja... er hapert werkelijk wat... Kom zit neer, mijn meisje en open je hart... Je moeder zal je begrijpen... (*even komt er een smarttrek om haar mond en ziet ze naar de grond; zacht*) Jou... wel... Jou zal ik begrijpen...

KAATJE (*zeer schuchter*). Lieva bracht me 'n... 'n brief van... van Gerd... (*slaat dan de blikken neer*)

BETTEKE (*staart haar dochter ernstig en zwijgend aan*).

KAATJE (*na 'n poos; zonder Betteke aan te kijken*), Ben je... erg boos, moeder?

BETTEKE (*terwijl er een glimlach op haar gelaat komt, zucht*). Hou jij dan van Gerd, meisje?

KAATJE (*verwilt, schiet even naar moeder op en sluit dan weer snel de ogen voor; ze sluit iets door*).

BETTEKE (*zacht, vriendelijk*). Houdt mijn Kaatje van Gerd Leemans?

KAATJE (*weer uiterst bedeesd*). Hij... hij houdt van mij, moeder...

BETTEKE (*monkelt goedig*). Dat is al iets, maar...

KAATJE (*ziet eindelijk haar moeder aan; zacht*). Enne... ik hou ook van hem...

BETTEKE. Zo, zo... Eindelijk is het er uit.

KAATJE (*ziet weer naar de grond*).

BETTEKE (*zacht*). Kaatje...?

KAATJE (*ziet op; haar lippen trillen*).

BETTEKE (*met echte moederliefde*). Ik ben blij, kind, dat jij tenminste je moeder niet onwetend laat nopens je doen en laten... En... Gerd is een eerlijke trouwe jongen...

KAATJE (*met grote ogen*). Ja, moeder... zo is Gerd... (*plots*) O, ik dank je moeder, omdat je niet boos op me bent...

BETTEKE: Waarom zou ik, Kaatje? Je hebt recht op geluk en ik gun je het van harte... Maar... (*haar gelaat versombert*)

KAATJE (*iets onrustig*). Maar wat, moeder?

BETTEKE (*staat plots recht, vechtend tegen haar ontroering wendt ze zich af*).

KAATJE (*eveneens recht, grijpt moeders arm; angstig nu*). Moeder... ween niet... Gerd zal me gelukkig maken... en... en jij zal ook weer gelukkig worden...

BETTEKE (*streelt Kaatje over 't hoofd*). Mijn meisje... (*in 'n snik*) Als mijn „oudste" meisje maar was als jij...

KAATJE (*met 'n krop in de keel*). Heeft ze weer... Is ze weer niet lief geweest, moeder?

BETTEKE (*zit weer neer en bergt het hoofd in de handen, snikkend*). We... we zullen „Heihof”... ons huis... moeten verkopen, Kaatje...

KAATJE (*ziet haar moeder met grote ogen aan en bevochtigt haar lippen*). Ons... ons huis... verkopen... zeg je? Maar. maar dat kan niet...

BETTEKE (*als voor*). Gilda... Gilda wil uitbetaald worden...

KAATJE (*stemloos; gaat zitten*). Uit-be-taald...?

BETTEKE (*knikt en ziet Kaatje aan*). .. en dat zal ik niet kunnen, zonder het huis te verkopen.

KAATJE (*zit haar moeder verslagen aan te kijken*). Ons huis... ons huis... (*dan ballen haar handen zich tot vuisten*) O... hoe gemeen... hoe slecht... (*hijgt*).

BETTEKE (*legt haar hand op die van Kaatje*). Stil nou maar...

KAATJE. Betekent dat dat Gilda volledig met ons wil afbreken, moeder?

BETTEKE (*bedroefd*). Ik weet het niet, kind... Ze heeft alleen gezegd dat ze haar deel wil en dat we vandaag verder nieuws zullen vernemen. (*zuchtend*). Ze voert hier blindelings uit wat men haar beveelt... Dat voel ik langs om meer...

KAATJE (*is vooraan links gekomen en in plotse woede vaart ze uit*). Laat haar dan om 's hemelswil gaan, moeder. Bekommer je niet meer om haar... Ze is slecht, doorslecht en wij allen zijn haar te min... Ik veracht haar... Ik kan haar niet meer zien...

BETTEKE (*naderend*). Zeg dat niet, Kaatje... Ondanks alles blijft Gilda mijn kind.

KAATJE. Een kind dat je dagelijks op het hart trapt en je eindeloze nachten zonder slaap bezorgt...

(als Betteke van haar weghijkt) Verberg het maar niet, moeder. Je doet dikwijls alsof je slaapt, maar in werkelijkheid lig je stil te huilen... Om haar... Ze verdient het niet... En nu ook dat nog... Nu wil ze ook nog dat ons huisje er aan gaat... (*stampvoetend*) Het zàl niet... nee... nimmer.

BETTEKE (*zacht*). Hoe moet het dan, kind?

KAATJE (*loopt over en weer, in gedachten. Dan blijft ze staan*). Ik ga naar tante Mies toe... Die moet ons helpen.

BETTEKE: Geld lenen, beddél je?

KAATJE (*knikt*).

BETTEKE: En hoe zullen we het terugbetalen, Kaatje?

KAATJE (*na 'n poos; buigt het hoofd*). Ik... ik zal er voor werken.

BETTEKE (*nadert en neemt haar hand*). Wat bedoel je, kind?

KAATJE (*met trillende lippen*). Ik zal aan Gerd zeggen... dat het niet kan... Dat ik bij jou blijf... dat... dat... (*haar stem slaat over in een snik en ze schreit, tegen haar moeder aangeleund*),

BETTEKE (*bedarend*). Toe nou... We zijn nog zo ver niet... Ik zal eerst nog eens ernstig met Gilda praten... Misschien zal ze begrijpen... Droog nu maar vlug je traantjes, Kaatje. En wat Gerd betreft... (*glimlacht en tikt haar tegen de wang*) het is goed, hoor... (*als nu ook Kaatje glimlacht*) Zie je wel... Daar gaat het zonnetje weer schijnen. (*andere toon*) O ja, ik heb net 'n boodschap voor Gerd's moeder. (*ondeugend*) Ga jij er heen of zal ik gaan?

KAATJE (*bedroefd*). Ik durf haast niet meer...

BETTEKE (*stopt Kaatje 'n pakje in de handen*). Hier, geef dat aan Lize. Ze heeft er me gisteren om gevraagd. (*met wijsvinger in de lucht*) Enne... niet te lang wegblijven, hoor.

KAATJE (*omhelst Betteke*). Je bent 'n schat...
(*gaat dan snel weg; achtergrond*).

BETTEKE (*eens alleen versombert haar gelaat; ze vertoeft even bij de foto van haar man; neemt dan ergens werk en gaat zuchtend aan tafel neersitten*).

KAATJE (*even terug op*). Moeder tante Mies komt hierheen... Spreek haar meteen over...

BETTEKE (*ziet naar Kaatje toe en knikt traag*).

KAATJE (*ziet nog even bezorgd naar haar moeder en gaat dan weg*).

MIES (*schoonzuster van Betteke; op in de achtergrond; ziet nog even om naar buiten; sluit dan de deur en wendt zich naar Betteke toe; blijft bij de deur staan en knikt*). Slecht nieuws, Elisabeth... heel slecht nieuws...

BETTEKE (*veert recht en brengt de hand aan de hartstreek*) Mies... Ik ben zo bang... (*in 'n snik*) Wat is er?

MIES (*brengt verontwaardigd de handen aan de heupen*). Er is dat het ganse dorp over ons zal praten... Ik durf bijna niet meer over de straat lopen.

BETTEKE (*na angstige spanning*). Maar spreek dan toch...

MIES (*nadert; bitter*). Weet jij met wie Gilda, het kind van mijn enige broer verloofd is? (*schamper lachje*) Ha, ha... verlôofd...? (*na stilte; slaat op tafel*) Met 'n meneer die... gescheiden leeft van zijn vrouw. Daar. Nu weet je 't.

BETTEKE (*staart Mies met grote schrikogen aan; zinkt dan traag op haar tafel neer en snikt dan plots luid met het hoofd op de armen aan tafel*).

MIES (*loopt opgewonden over en weer*). Die slet... dat gemeen stuk, de schande van de familie... Jij was immer te goed en te zacht met haar. (*beslist*) Maar nu zal ze 't met mij even aan de stok krijgen, dat verzeker ik je. Ik ben er speciaal voor hierheen gekomen... Ze is nog niet thuis?

BETTEKE (*snikt maar immer haar wanhoop uit*).

MIES (*ongeduldig*): Mens, schei uit. Helpt je geen stap verder.

BETTEKE (*ziet met betraande ogen naar Mies op*).

MIES (*plaatst zich resoluut voor Betteke en wijst haar aan; met opeengeklemd tanden*). Elisabeth, wanneer Gilda niet luisteren wil, dan zal je die kankerbuil uit je leven wegsnijden. Al doet het je ook zo'n pijn, maar... wégsnijden zeg ik.

BETTEKE (*sidderend*). Hoe weet je...?

MIES (*gaat plots neerzitten*). Hoe ik weet? Luister maar. Ik heb 't bezoek gehad van de pastoor. Hij vond het zo ontzettend voor jou en de familie, dat hij naar mij toekwam, omdat hij vreesde die fijne Gilda hier te ontmoeten. Hij heeft gevraagd van zelf naar hem toe te komen. Zo spoedig mogelijk. Wat 'n schande... wat 'n schande...

BETTEKE. Hoe wist de pastoor...?

MIES. Natuurlijk van zijn collega uit die verwenste stad... (*woedend*) Die fijne meneer die door je dochter veroverd werd, heeft zich laten scheiden van zijn vrouw... Wettelijk, asjebliëft... Met geld is alles mogelijk. (*schamper*) En nu is de baan vrij... Nu kan hij Gilda huwen... (*met nadruk*) Wéttelijk kunnen ze nu samen hokken... (*met afschuw*) Bah...

BETTEKE (*zacht, maar beslist*). Dat zal Gilda niet doen.

MIES (*luider*). Dat zal Gilda wél doen, Elisabeth. Tenzij IK het er uit ransel.

BETTEKE (*schudt het hoofd*). Gilda heeft me reeds heel wat aangedaan. Maar dàt? Nee, Mies, je zal zien. Ze werd toch christelijk opgevoed.

MIES (*lacht ironisch*). Verwacht er maar niets van. Het is te vèr gekomen. Wat ik je zeg. Die rijke lui laten zoontje lief zijn willetje doordrijven, ver-

wend als hij is. Ze hebben ginds lak aan je christelijke opvoeding, de wetten van de kerk noemen ze ginds „domme boerenbijgeloof” en ons vinden ze dwaze achterlijke kinkels. Zo zit dat, als je me er om vraagt.

BETTEKE. Wat „zij” er over denken laat mij koud, Mies, Ik weet alleen dat Gilda na haar jammerlijk avontuur doen zal wat haar plicht is. *(hoopvol)* Misschien heeft de Voorzienigheid het zo geschikt, om mijn arm verdwaald kind de ogen te openen...

MIES *(ziet Betteke medelijdend aan en schudt het hoofd)*.

BETTEKE *(slaat plots verschrikt de hand voor de mond)*. Oo...

MIES *(iets verwonderd)*. Wel, wat is er?

BETTEKE *(ziet Mies sidderend aan)*. Ze... ze heeft gisteren gezegd... Oo... *(slaat de handen voor 't gelaat)*.

MIES. Wel, wat heeft ze gezegd...?

BETTEKE *(stemloos)*. ...dat... dat we vandaag... nieuws mochten verwachten...

MIES *(overtuigd)*. Zie je wel... *(bitter)* Goed... het nieuws is er. Maar IK ben er ook. Wacht maar...

BETTEKE *(zit als vernietigd aan de tafel neer)*.

KAATJE *(stil op; achtergrond; ze schijnt door leed overmand te zijn)*.

MIES *(nadert Kaatje, die met diep gebogen hoofd bij de deur bleef staan)*. Wat zie je d'r uit, kind...

BETTEKE *(verbergt het hoofd in de handen en een snik vaart door haar schouders)*.

KAATJE *(nadert haar moeder en legt haar beide handen op haar schouders. Buigt diep het hoofd)*. Moeder... ach moeder...

MIES *(zacht)*. Je wéét, Kaatje?

KAATJE *(knikt bevestigend, stemloos)*. De mensen kijken me na... Ook bij Leemans deden ze zo vreemd... Tot Lieva me vertelde... Ik dacht door

de grond te gaan van schaamte... Ik heb het op een
lopen gezot... naar hier...

BETTEKE (*als angstig*). Kaatje... geloof jij ook
dat Gilda...

KAATJE (*met afschuw*). Spreek haar naam niet
meer uit, moeder... Ik kan het niet verdragen...
(*balt de vuisten*) Ik... ik haat haar...

MIES: Hoe wisten de Leemans...?

KAATJE. Lieva's vader was het aan 't vertellen,
toen ik binnenkwam. Hij was naar de stad geweest
bij de landeigenaar... En die woont toevallig vlak
naast... (*klemt de lippen opeen; dan beslist*). Ik ga
naar m'n kamer... (*gaat naar rechts; wanneer
Kaatje verdwenen is, heerst een zware stilte*).

BETTEKE (*met verstikte stem*). En ze was daar-
net zo gelukkig... omdat Gerd Leemans haar ge-
vraagd had...

MIES (*belangstellend*). Heeft hij... (*ziet naar de
kamerdeur en klemt dan hard de lippen samen; knikt
in gedachten*) Ik verwed er alles op dat ze ook Kaat-
je het geluk uit de handen zal geslagen hebben...
Wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht, zegt
men wel eens.

BETTEKE: Nu je hier toch bent, Mies... Ik moet
je wat bekennen... Gilda heeft me gisteren gezegd,
dat ze haar aandeel opeist...

MIES (*die net wou neerzitten, staat schielijk weer
recht*). Dat ze...?? Zo, zo... Het neemt hier nogal
'n vaartje, zou ik zeggen? (*dan, kort en beslist*)
Goed. Best. Uitbetalen. Dat lost heel wat op.

BETTEKE (*met trillende stem*). Ik kan het niet
doen, zonder... zonder ons huis te verkopen... (*ver-
bergt als beschaamd haar gelaat*).

MIES (*staart Betteke belangstellend aan, wandelt
dan in diepe gedachten een zeer lange poos rond;
blijft weer staan, ziet Betteke terug aan en een be-*